

Magyarországi botveretek, vagy botcímkek

Az éremművészetnek egy különös mellékhatása azok a fémlemezre nyomott kisplasztikák, amelyet általában botveret néven ismerünk. Létrejöttük talán a messzi vidékre elvándorló zarándokokig is visszavezethető, akik vándorbotot fogtak a kezükbe és sok-sok mérföldet gyalogoltak, hogy céljukat elérjék. Már a középkorban ismertek voltak azok a zarándokjelvények, amelyeket kalapon, ruhán esetleg botra erősítve viseltek.

Ha a reklám zsetonok, kutyabárcák megférnek a numizmatika irodalmában, jogos lehet az igény, hogy a botveretekről is megemlékezzünk, annál is inkább, mert a különböző gyógyhelyek ábrázolásánál készült botveretek megjelentek az orvosi érmék imponáló katalógusában is. A veretek sokfélesége és szépsége volt az, amely megragadott és gyűjtésükre irányította figyelmemet. Valójában nem sokat tudunk róluk, irodalmuk úgyszólván nincsen. A gondosan kivitelezett botvereteket nem tudjuk ki, és hol készítette.

Gyűjteményemben lévő darabok nagy része a 20. század elején készült. Ránézésre is megállapítható, hogy avatott mesterek készítették, egyes darabok művészi munkának is tekinthetők. Terjesztői elsősorban a világot járó turisták voltak, akik új helyre érkezve, kedves turistabotjukon, mint győzelmi trófeát helyezték el legutóbbi útjuk legújabb szerzeményeit. A botok felülete korlátozott mennyiségű jelvény elhelyezésére volt elegendő, ezért szokásba jött a veretek önálló gyűjtése is. Ezek a veretek egyben reklám célokat is szolgáltak, hirdetve egy-egy vidék látnivalóját, gyógyfürdőjének kiválóságát, melyet a turisták maguk hordtak szét a világban és mutogatták egymásnak. A természeti táj mellett mindenütt megtalálhatók a kisebb-nagyobb városok nevezetes épületei, szobrai, jellegzetességei.

Ma is vannak büszkeségeink, amiket érdemes lenne megörökíteni „művés” kivitelű botvereteken is. Előfordulnak próbálkozások, de a mai veretek nyomába sem léphetnek a régebbieknek. Pedig reklámként sem lenne utolsó, Tájainkról környezetünk büszkeségeiről jó botvereteket készíteni és a turisták, valamint a gyűjtők révén terjeszteni.

Páger János
gyűjtő